

**JAVNO OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA I PODATAKA O BONITETU
BANKE ZA 2012. godinu**

Beograd, maj 2013

Sadržaj

1	OPŠTE INFORMACIJE	3
2	UPRAVLJANJE RIZICIMA	4
2.1	Strategija upravljanja rizicima	4
2.2	Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima.....	8
2.3	Politike upravljanja rizicima	9
2.3.1	Kreditni rizik	10
2.3.2	Tržišni rizik	12
2.3.3	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	12
2.3.4	Rizik likvidnosti.....	13
2.3.5	Operativni rizik.....	14
3	KAPITAL BANKE.....	16
3.1	Adekvatnost kapitala	17
3.2	Interna procena adekvatnosti kapitala (ICAAP)	17
4	IZLOŽENOST RIZICIMA	20
4.1	Kreditni rizik i smanjenje vrednosti potraživanja.....	20
4.2	Tehnike ublažavanja kreditnog rizika	25
4.3	Rizik druge ugovorne strane.....	26
4.4	Tržišni rizici.....	26
4.5	Operativni rizik	27
4.6	Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	27
4.7	Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	27
5	Odnos matičnog društva i podređenih društava (konsolidacija)	28

Moskovska banka AD Beograd (u daljem tekstu: Banka) u skladu sa *Zakonom o bankama* i *Odlukom o objavljivanju podataka i informacijama banke*, u nastavku objavljuje Izveštaj za 2012. godinu. Izveštaj se objavljuje na internet domenu Banke (www.moskovskabanka.rs).

1 OPŠTE INFORMACIJE

Naziv i sedište kreditne institucije	Moskovska banka AD Beograd Balkanska 2, 11000 Beograd
Vremenski period izveštavanja	01.01.2012.-31.12.2012.
Datum odobrenja izveštaja od strane Izvršnog odbora	27.05.2013.
Autori dokumenta	Aleksandar Todorović, Direktor Sektora upravljanja rizicima Dragana Todorović, Viši stručni saradnik za operativne, tržišne i ostale rizike
Verifikovao	Zoran Subotić, Direktor Sektora finansija i plana

2 UPRAVLJANJE RIZICIMA

2.1 Strategija upravljanja rizicima

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava da se upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena po osnovu svih poslovnih aktivnosti, koji je srazmeran prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima obezbeđuje da rizični profil bude u skladu sa utvrđenom sklonošću ka rizicima, odnosno rizičnom profilu Banke.

Sistem upravljanja rizicima na nivou Banke definisan je sledećim aktima:

- Strategija upravljanja rizicima i Strategija upravljanja kapitalom;
- Politika upravljanja rizicima;
- Procedure upravljanja rizicima;
- Metodologija za interno merenje kapitala (ICAAP) i stres testiranje;
- Ostalim aktima.

Strategijom upravljanja rizicima se uređuje jedinstveno i dosledno upravljanje rizicima Banke kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju i usklađena je sa Poslovnom politikom i Strategijom Banke.

Za primenu Strategije upravljanja rizicima odgovorni su nadležni organi Banke i organizacioni delovi koji sprovode i učestvuju u sistemu upravljanja rizicima, kao i organi i organizacioni delovi matične Banke.

Banka je Strategijom upravljanja rizicima obuhvatila sledeće:

- pregled i definicije svih rizika kojima je banka izložena ili može biti izložena;
- dugoročne ciljeve u vezi sa rizičnim profilom Banke, kao i sklonost ka rizicima određenu u skladu sa tim ciljevima;
- osnovna načela preuzimanja rizika i upravljanja rizicima;
- Osnovna načela procesa interne procene adekvatnosti kapitala banke.

Banka je identifikovala i definisala rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, i to:

- **Kreditni rizik** je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik obuhvata:
 - **Rezidualni rizik** - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled toga što su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primena nedovoljno utiče na umanjeње rizika kojima je banka izložena.
 - **Rizik smanjenja vrednosti potraživanja** (*dilution risk*) - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu smanjenja vrednosti otkupljenih potraživanja usled gotovinskih ili negotovinskih obaveza prethodnog poverioca prema dužniku.
 - **Rizik izmirenja/ispоруke** - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu neizmirenih transakcija ili usled neizvršavanja obaveza druge ugovorne strane po transakcijama slobodne isporuke na ugovoreni datum izmirenja/ispоруke (*due delivery date*).
 - **Rizik druge ugovorne strane** (*counterparty credit risk*) - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizmirenja obaveza druge ugovorne

strane u transakciji pre konačnog poravnanja novčanih tokova transakcije, odnosno izmirenja novčanih obaveza po toj transakciji.

- **Kreditno – devizni rizik** - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled neizvršenja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaju usled negativnog uticaja promene kursa dinara na finansijsko stanje dužnika.
- **Rizik koncentracije** - rizik koji direktno ili indirektno proizlazi iz izloženosti banke prema istom ili sličnom izvoru nastanka rizika, odnosno istoj ili sličnoj vrsti rizika, kao što su: izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnostima, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi...
- **Rizik likvidnosti** - predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled nesposobnosti banke da ispunjava svoje dospele obaveze, i to zbog:
 - povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (**rizik likvidnosti izvora sredstava**), ili
 - otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (**tržišni rizik likvidnosti**).
- **Kamatni rizici** – rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled promena kamatnih stopa.
- **Tržišni rizici** - mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu promena vrednosti bilansnih pozicija i vanbilansnih stavki banke koje nastaju usled kretanja cena na tržištu, i obuhvataju:
 - **devizni rizik** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled promene deviznog kursa, a banka mu je izložena po osnovu pozicija koje se vode u bankarskoj knjizi i u knjizi trgovanja.
 - **ostale tržišne rizike**, koji obuhvataju:
 - **cenovni rizik** po osnovu dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti, je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu gubitaka usled kretanja cena dužničkih i vlasničkih hartija od vrednosti na tržištu u knjizi trgovanja.
 - **Rizik izmirenja/ispоруke** (*settlement/delivery risk*) nastaje kada transakcije vezane za dužničke ili vlasničke hartije od vrednosti (izuzev repo i "reverse" repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju hartija od vrednosti) nisu izmirene nakon predviđenog datuma isporuke ugovorenog između banke i druge ugovorne strane (due delivery date).
 - **Rizik druge ugovorne strane** (counterparty risk) nastaje usled neusklađenosti momenta isplate i isporuke (slobodne isporuke) hartija od vrednosti i to:
 - ako je banka platila hartije od vrednosti pre nego što ih je primila ili ih je isporučila pre nego što su joj plaćene ili
 - ako je protekao najmanje jedan dan od dana kada je obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka iz prethodne alineje – kod transakcija sa inostranstvom.
 - **robni rizik** - predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu gubitaka usled kretanja cena roba na tržištu.
 - **rizik opcija** - predstavlja rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital po osnovu gubitaka usled kretanja cena opcija na tržištu.

Banka nije izložena ostalim tržišnim rizicima.

- **Rizici ulaganja** - rizik koji proizilazi iz ulaganja banke u druga pravna lica i osnovna sredstva.
- **Rizik zemlje** - rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke zbog nemogućnosti banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla tog lica. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:
 - **političko-ekonomski rizik**, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja banke usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa države porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj državi;
 - **rizik transfera**, pod kojim se podrazumeva mogućnost ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta države porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih država u određenoj valuti koja je utvrđena aktima državnih i drugih dužnika države porekla.
- **Operativni rizik** - rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propusta (nenamernih i namernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u banci, kao i usled nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje: i pravni rizik, rizike po osnovu uvođenja novih: proizvoda, aktivnosti, procesa i sistema, kao i rizik poveravanja aktivnosti trećim licima (eksternalizacija – outsourcing).
- **Rizik usklađenosti poslovanja banke** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke usled propuštanja banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom, podzakonskim aktima, svojim internim aktima, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa pravilima struke, dobrim poslovim običajima i poslovnom etikom, a posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela, rizik od finansijskih gubitaka i reputacioni rizik.
- **Strateški rizik** - rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke usled: nepostojanja dugoročne razvojne komponente u upravljačkom i rukovodećem timu banke, nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usled promena u okruženju u kojem banka posluje ili izostanka adekvatnih reakcija banke na te promene.
- **Ostali materijalno značajni rizici** - odnose se na preostale rizike koje banka može identifikovati u svom poslovanju i za koje ne primenjuje kvantitativne metode merenja, a mogu imati negativne efekte na finansijski rezultat i kapital banke.

Dugoročni ciljevi i sklonosti ka rizicima

Osnovni cilj upravljanja rizicima banke jeste minimizacija rizika u sklopu jedinstvenog sistema upravljanja rizicima na nivou bankarske grupe, a u skladu sa Poslovnim politikom i strategijom Moskovske Banke AD Beograd. Strategija za rizike treba da limitira apetit za rizike tako da obezbedi uspešan kontinuitet poslovanja Banke uz optimalan odnos prinosa i rizika koje Banka preuzima.

Primarni cilj je zaštita rizičnog kapitala i obezbedjenje kapaciteta za podnošenje rizika. Sekundarni cilj jeste izvođenje adekvatne strukture rizika na osnovu poslovnog modela.

Rizični profil i apetit u preuzimanju rizika banka definiše na bazi kapaciteta za pokriće rizika.

Pod rizičnim profilom banke smatra se procena banke o strukturi i nivoima svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću banke i/ili Grupe za preuzimanje rizika.

Skлонost ka rizicima podrazumeva nameru banke i/ili Grupe da preuzme rizike radi ostvarivanja svojih strategija i politika (struktura rizika), kao i određivanje ovog preuzimanja na prihvatljivom nivou rizika (tolerancija prema rizicima).

Osnovna načela preuzimanja rizika i upravljanja rizicima

Upravljanje **rizikom likvidnosti** u Banci zasniva se naročito na sledećim principima:

- princip odgovornosti Izvršnog odbora Banke za primenu sveukupne poslovne strategije Banke iz koje proističe strategija upravljanja rizicima i rizikom likvidnosti;
- princip definisanja željenog rizičnog profila banke kao i obezbeđivanja tog profila
- princip objektivnosti i blagovremenosti u identifikovanju, proceni (merenju), praćenju i izveštavanju o svim materijalno značajnim rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju
- princip upravljanja imovinom i obavezama na način koji omogućava Banci da je u svakom trenutku sposobna da izmiri svoje dospеле obaveze (likvidnost) i da trajno ispunjava svoje obaveze (solventnost);
- princip primene limita utvrđenih pozitivnim propisima i internim metodologijama
- princip dokumentovanja metoda, procedura i organizacionih i operativnih struktura i procesa da bi se obezbedila transparentnost i preciznost;
- princip usaglašenosti sa tekućom zakonskom i podzakonskom regulativom Republike Srbije i internom regulativom Banke;
- principi upravljanja rizicima banke koji proizilaze iz okvira bazelskog sporazuma, normativnih dokumenata matične banke, a koji nisu u suprotnosti sa domaćom regulativom i koji se realizuju prema prioritarnim pravcima aktivnosti
- princip kontrolne funkcije Upravnog odbora banke, funkcije procene adekvantnosti procesa upravljanja rizikom likvidnosti od strane Interne revizije i Odbora za usklađenost poslovanja banke.

Glavni zadatak je povećanje visokoprihodnog kreditnog portfolia uz obavezno očuvanje prihvatljivog kvaliteta kreditnog portfolia.

Banka će se pridržavati sledećih principa u upravljanju **kreditnim rizikom**:

- *Konzervativizam*. Treba se pridržavati politike razumnog konzervativizma, i preferirati pouzdane i likvidne zajmoprimce koji imaju visoki kvalitet menadžmenta i uspešno iskustvo poslovanja u svojoj delatnosti.
- *Raznovrsnost kreditnog portfolia*. Kreditni portfolio treba biti maksimalno raznovrstan u cilju ograničenja koncentracije kredita na jednotipske privredne grane, vrste delatnosti, regione, zajmoprimce i drugo.
- *Plaćanje*. Kreditni proizvodi se odobravaju na platnoj osnovi sa naplatom kamate za korišćenje kreditnih sredstava i provizije.
- *Hitnost*. Rok odobravanja kreditnih proizvoda određuje se u zavisnosti od cilja i uslova konkretnog kreditnog proizvoda sa evidencijom potpune analize izvora otplate. Obavezno je određivanje ravnomernog plana otplate kredita ili roka neprekidnog dugovanja.
- *Povratnost*. Kreditni proizvodi se odobravaju na povratnoj osnovi. U odnosu na kredite po kojima nije ostvaren blagovremeni povraćaj dugovanja i koji spadaju u kategoriju nestandardnih, bez odgađanja potrebno je provesti aktivnosti radi poboljšanja kvaliteta kreditnog portfolia Banke.
- *Obezbeđenje*. Sva potraživanja po kreditnim proizvodima (izuzeci se dopuštaju uz odluku matične Banke „Bank of Moscow“) treba da budu obezbeđene likvidnim zalogom čija

vrednost, s obzirom na diskont koji uračunava troškove za realizaciju i moguće obezvređenje, treba da bude dovoljna za pokriće osnovne sume kredita i kamata za ceo rok kreditiranja. Zalog treba biti osiguran u korist Banke. Garancije pravnih i fizičkih lica kao i zaloge potraživanja ne smatraju se osnovnim obezbeđenjem, već se smatraju dopunskim obezbeđenjem kredita aranžmana.

- *Kontrola ciljnog korišćenja kredita, očuvanja zaloga, finansijskog stanja zajmoprimca.* Cilj kreditnog proizvoda treba biti konkretno određen. Potrebno je kontrolisati aktivnosti klijenta i njegov finansijski tok putem: praćenja prometa po računima, analize prihoda. Na regularnoj osnovi, u roku kreditiranja vrše se provere očuvanja i dovoljnosti zaloga, monitoring finansijskog stanja i delatnosti zajmoprimca, uključujući, na predmet nastanka znakova nestabilnosti i nestandarda.

Upravljanje **kamatnim rizikom** u Banci zasniva se na principima upravljanja rizicima uopšte, a naročito na sledećim principima:

- princip odgovornosti Izvršnog odbora Banke za primenu sveukupne poslovne strategije Banke iz koje proističe strategija upravljanja rizicima i kamatnim rizikom;
- princip prihvatanja definicije i tipova kamatnog rizika koje propisuju zakonski i podzakonski propisi NBS;
- princip upravljanja ukupnim i kamatno osetljivim stavkama aktive i pasive (i vanbilansa) Banke na način na kojim se ne ugrožavaju stabilnosti poslovanja, stabilnost i usaglašenost pokazatelja poslovanja Banke sa definisanim limitima
- princip merenja i procene vrši se na ukupnom nivou i pojedinačno po materijalno značajnim valutama.
- Princip merenja kamatnog rizika za definisane vremenske intervale primenom GAP modela ili osetljivosti portfolia banke na promenu kamatih stopa.
- Princip opcije banke da dugoročnim kreditnim proizvodima ima pravo da revidira kamatnu stopu.

Upravljanje **deviznim rizikom** u Banci zasniva se na principima upravljanja rizicima uopšte, a naročito na sledećim principima:

- princip odgovornosti Izvršnog odbora Banke za primenu sveukupne poslovne strategije Banke iz koje proističe strategija upravljanja rizicima i deviznim rizikom;
- princip prihvatanja definicije i načina utvrđivanja (neto) otvorene devizne pozicije koje propisuju zakonski i podzakonski propisi NBS;
- princip upravljanja stavkama devizne i valutno indeksirane aktive, pasive i vanbilansa Banke i održavanja njihovog odnosa na način na kojim se ne ugrožavaju stabilnosti poslovanja, stabilnost i usaglasenosti pokazatelja poslovanja Banke sa regulatornim limitima i interno definisanim limitima.

2.2 Organizaciona struktura funkcije upravljanja rizicima

Upravni odbor i Izvršni odbor su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima, kao i za odobravanje strategije i principa upravljanja rizicima.

Upravljanje rizicima je povereno Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju, Kreditnom odboru i Odboru za upravljanje aktivom i pasivom čije su nadležnosti utvrđene propisima Narodne banke Srbije, Statutom i drugim aktima Banke i koji zajednički formiraju principe i metodologiju procene rizika na bazi eksternih i internih odluka i praćenja kvaliteta ekonomije i kreditne sposobnosti svakog zajmotražioca, odnosno, preduzimanjem drugih aktivnosti u Banci za minimiziranje rizika.

U cilju uspostavljanja jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i obezbeđenja funkcionalne i organizacione odvojenosti aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti, Banka je formirala Sektor upravljanja rizicima.

Organizacioni deo Banke koji sprovodi funkciju upravljanja rizicima (Sektor upravljanja rizicima) u svom delokrugu ima sledeće aktivnosti:

- upravljanje kreditnim rizikom banke i davanje preporuka za izloženosti banke koje su pod uticajem dejstva kreditnog rizika u smislu njihovog smanjivanja i izbegavanja,
- upravljanje rizikom likvidnosti banke,
- upravljanje kamatnim rizikom u Bankarskoj knjizi,
- upravljanje deviznim i ostalim tržišnim rizicima (uključujući rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/isporuke),
- upravljanje rizikom izloženosti banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, odnosno riziku koncentracije izloženosti,
- upravljanje rizikom ulaganja banke u druga pravna lica i u osnovna sredstva,
- upravljanje rizikom izloženosti ka zemlji porekla lica prema kome je banka izložena,
- upravljanje operativnim rizicima,
- puna implementacija i primena Basel II,
- razvoj i validacija internih metodologija za procenu, merenje i upravljanje rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju.

U skladu sa Zakonom o bankama, u okviru organizacione šeme Banke postoje:

- organizaciona jedinica u čijem delokrugu je kontrola usklađenosti poslovanja Banke i sprečavanje pranja novca (Odeljenje za kontrolu usklađenosti poslovanja i sprečavanje pranja novca); i
- organizaciona jedinica u čijem delokrugu je unutrašnja revizija (Odeljenje interne revizije).

2.3 Politike upravljanja rizicima

Politikom upravljanja rizicima je uređeno:

- sprovođenje strategije upravljanja rizicima po svim vrstama rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju;
- način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasno razgraničenje odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa;
- način procene rizičnog profila Banke;
- načini praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihova struktura;
- mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- okvir i učestalost stres testiranja.

Eksterno izveštavanje Banke sprovodi se shodno zakonskim, podzakonskim propisima Narodne banke Srbije.

Na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou interno se izveštavaju organi Banke (Upravni odbor, akcionari Banke, Izvršni odbor, Odbor za reviziju, ALCO, Kreditni odbor, Odbor za upravljanje operativnim rizicima).

2.3.1 Kreditni rizik

Politika upravljanja kreditnim rizikom predstavlja akt kojim se okvirno definiše sistem upravljanja kreditnim rizikom, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik koncentracije, rizik izmirenja i isporuke, kreditno-devizni rizik i rizik druge ugovorne strane kome je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, kao deo sistema upravljanja rizicima.

Politikom upravljanja rizicima, Principima kreditne politike, Metodologijom procene nivoa kreditnog rizika i Procedurama za obračun ispravke vrednosti i klasifikaciju potraživanja, definišu se proces upravljanja kreditnim rizikom pojedinačnih plasmana i rizika na nivou portfolia, odnosno postupci identifikovanja, merenja i praćenja (kontrole) plasmana i obezbeđenja od potencijalnih gubitaka, a posebno onih sa povišenim nivoom rizika. Principi kreditne politike Banke definišu kao glavni zadatak kreditne politike povećanje visokoprihodnog kreditnog portfolia uz obavezno očuvanje prihvatljivog kvaliteta kreditnog portfolia. Sistem upravljanja kreditnim rizikom je predmet nadzora unutrašnje revizije.

Najvažniji procesi sistema upravljanja kreditnim rizikom su:

- definisanje limita izloženosti na nivou klijenta odnosno grupe povezanih lica (u zavisnosti od vrste klijenta /finansijske institucija ili korporativni, odnosno SME klijent/
- monitoring plasmana u cilju ranog otkrivanja znakova upozorenja,
- upravljanje instrumentima kreditne zaštite,
- klasifikacija plasmana u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije,
- procena obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u skladu sa MSFI,
- monitoring portfolija i praćenje kreditnog rizika,
- određivanje internog rejtinga u skladu sa internom metodologijom,
- obračun minimalnog kapitalnog zahteva za kreditni rizik i interne procene adekvatnosti kapitala,
- procena Pružaoca usluga eksternalizacije za aktivnosti koje su predmet eksternalizacije.

Rizični profil banke opredeljen je prihvatljivim nivoom rizika za banku, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija banke. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje negativnih efekata kreditnog rizika na finansijski rezultat i kapital banke, po osnovu bilansnih i vanbilansnih stavki, kao i na osnovu poslovanja sa drugom ugovornom stranom za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Identifikovanje kreditnog rizika započinje podnošenjem zahteva za odobrenje plasmana i/ili ustupanja aktivnosti eksternalizacije trećim licima.

Proces odobravanja plasmana započinje prikupljanjem i proverom neophodne dokumentacije, informacija i podataka na osnovu kojih se vrši kreditna analiza pojedinačnih plasmana, kao i faktora kreditnog rizika.

Analiza pojedinačnog plasmana obuhvata analizu kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja poslovanja klijenata, identifikovanje nivoa rizika (utvrđivanje klasifikacije po regulativi Narodne banke Srbije i internog rejtinga klijenata prema metodologiji Matične banke) i kontrolu iskorišćenosti limita na nivou banke (i Grupe).

Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na dva pristupa:

- regulatorni pristup – klasifikacija potraživanja dužnika po osnovu propisa Narodne banke Srbije i proces obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim pozicijama u skladu sa MRS 39 i MRS 37;
- interni pristup – merenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana (interni sistema rejtinga).

U okviru procesa odobravanja plasmana sagledava se izloženost u odnosu na definisane limite.

Limiti odobrenja plasmana definisani su sistemom odlučivanja od strane Matične banke u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti: za plasmane u okviru definisanog limita, donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku je prema politici Banke centralizovano i koncentrisano u okviru Kreditnog odbora za privredu i stanovništvo, kao i na osnovu odluka koje donosi Sektor upravljanja rizicima za plasmane stanovništvu u okviru ustanovljenih nadležnosti. Odluka Kreditnog odbora se donosi po razmatranju predloga koji je dat od strane nadležnih sektora uključenih u kreditni proces i Sektora upravljanja rizicima. Izvršni odbor i Upravni odbor donose odluke u zavisnosti od nivoa izloženosti.

U cilju održavanja rizika na prihvatljivom nivou, banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinačnog plasmana putem poštovanja limita izloženosti, diversifikacije ulaganja i pribavljanja prihvatljivih instrumenata obezbeđenja u cilju sekundarne naplate.

Nakon odobrenja plasmana vrši se praćenje plasmana i poslovanje klijenata kroz redovan i vanredni monitoring u cilju pravovremene identifikacije signala upozorenja.

Praćenjem i kontrolom portfolia u celini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepen pokrivenosti NPL ispravkama vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mere.

Za potrebe kontrole **rizika koncentracije**, Banka na dnevnom nivou prati i održava limite koncentracije rizike iznad minimalno propisanih od strane Narodne banke Srbije. Kako bi izbegla prekomernu koncentraciju rizika, Banke je usmerena na očuvanje diversifikovanog portfolia. Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije.

Pored regulatorno definisanih metoda merenja rizika koncentracije (prekoračenje limita), Banka koristi još dve često korišćene mere koncentracije: Racio koncentracije i Herfindahl-Hirschman indeks (HHI).

Izveštavanje o kreditnom riziku na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Izveštaj o upravljanju kreditnim rizikom sadrži: ukupnu izloženosti kreditnom riziku, izloženost kreditnom riziku prema kriterijumima Narodne banke Srbije i Internom sistemu rejtinga, dospela potraživanja, rizične plasmane i kredite, kolaterale, rezerve za procenjenje gubitke, ispravke vrednosti, potrebnu rezervu, rizike izloženosti, limite izloženosti i koncentracije...

2.3.2 Tržišni rizik

Banka je u svom svakodnevnom poslovanju kontinuirano izložena deviznom riziku.

Upravljanje deviznim rizikom

Cilj upravljanja deviznim rizikom je obezbeđenje sigurnog poslovanja banka, kroz minimiziranje negativnih efekata promene deviznog kursa na finansijski rezultat i kapital banke, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

U procesu upravljanja deviznim rizikom značajnu ulogu ima ALCO i ostali odbori Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku kroz definisanje limita za neto otvorene pozicije po materijalno značajnim valutama i grupnih limita za sve valute poslovanja Banke. Limiti se prate svakodnevno kako bi se osiguralo da vrednosti datih pozicija ostanu u visini utvrđenih limita.

Identifikacija deviznog rizika primarno se odnosi na sagledavanje transakcione i bilansne izloženosti, kao i izloženosti po osnovu uvođenja novih proizvoda i aktivnosti kao i analizu internih i eksternih limita. Identifikacija izloženosti deviznom riziku se sprovodi na nivou izloženosti po pojedinačnoj valuti kao i na nivou deviznog portfolia za sve valute.

Merenje deviznog rizika obuhvata procenu tekuće i buduće izloženosti deviznom riziku i vrši se primenom regulatorno i interno definisanje metoda i modela:

- Regulatorni pristup – primena pokazatelja deviznog rizika;
- Interni pristup – Gap i racio analiza, stres testiranje (analiza osetljivosti i scenario analize) i simulacije, VaR i *Backtesting*.

Banka spovodi kontinuirano ublažavanje deviznog rizika kroz održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil, kao i praćenje i monitoring realizacije mera za ublažavanje rizika. Banka primenjuje sistem eksternih i internih limita, utvrđenih na osnovu pokazatelja deviznog rizika. Prilikom definisanja limita izloženosti deviznom riziku uzima se u obzir više aspekata deviznog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke. Banka je definisala interne limite po pojedinačnim valutama i agregatno na konzervativnijem nivou u odnosu na regulatorne limite, kao i limite transakcija koje utiču na finansijski rezultat.

Izveštavanje o deviznom riziku na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja o upravljanju deviznim rizikom. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke na dnevnom, mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Sistem izveštavanja obuhvata: procenu i analizu izloženosti deviznom riziku, uslađenost sa eksternim i internim limitima, rezultate stres test analize i predloge mera.

2.3.3 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Cilj upravljanja kamatnim rizikom je očuvanje ekonomske vrednosti kapitala Banke, uz minimiziranje negativnih efekata promene kamatnih stopa na finansijski rezultat, za pozicije koje se vode u bankarskoj knjizi.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) ima značajnu i primarnu ulogu u procesu upravljanja kamatnim rizikom, u okviru svojih nadležnosti. Takođe, u procesu upravljanja kamatnim rizikom ulogu imaju i ostali odbori Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva analiziranje svih indikatora i faktora, koji dovode do nastanka i povećanja izloženosti kamatnom riziku kao i vrsta kamatnog rizika kojima je Banka izložena.

Merenje kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu i kvalitativnu procenu izloženosti kamatnom riziku i vrši se primenom internih modela Gap i racio analize, ekonomske vrednosti kapitala i stres testiranja.

Ublažavanje kamatnog rizika Banka sprovodi kontinuirano kroz održavanje rizika na prihvatljivoj nivou za rizični profil, kao i praćenje i monitoring realizacije mera za ublažavanje rizika. U procesu upravljanja kamatnim rizikom Banka primenjuje sistem internih limita. Banka pri definisanju limita izloženosti kamatnom riziku uzima u obzir više aspekata kamatnog rizika, ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala.

Izveštavanje o kamatnom riziku na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Sistem izveštavanja obuhvata: procenu i analizu izloženosti kamatnom riziku, uslađenost sa internim i eksternim limitima, rezultate stres test analize i predlog mera.

2.3.4 Rizik likvidnosti

Osnovni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je održavanje nivoa likvidnih sredstava, kako bi se uredno i na vreme izmirivale dospele obaveze po bilansnim i vanbilansnim poslovima Banke, odnosno minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) ima značajnu i primarnu ulogu u procesu upravljanja rizikom likvidnosti, u okviru svojih nadležnosti, u redovnom i vanrednim uslovima poslovanja. Takođe, u procesu upravljanja rizikom likvidnosti ulogu imaju i ostali odbori Banke, čije odluke mogu uticati na izloženost pomenutom riziku.

Osnovna načela upravljanja rizikom likvidnosti:

- spremnost da se odgovori dospelim obavezama, kroz održavanje minimalnog nivoa likvidne aktive;
- održavanje usklađenosti između priliva i odliva sredstava kroz limitiranje valutne i ročne neusklađenosti potraživanja i obaveza;
- utvrđivanje planiranih aktivnosti u slučaju nastanka nepredviđenih događaja (kriza likvidnosti).

Identifikacija rizika likvidnosti podrazumeva analiziranje svih indikatora koji dovode do nastanka i povećanja rizika likvidnosti, kao i praćenje nivoa raspoloživih likvidnih sredstava (rezervi likvidnosti) i razmatranje vrste i visine izvora sredstava, kroz procenu stabilnosti depozita.

Proces merenja rizika likvidnosti obuhvata procenu tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti i zasniva se na primeni sledećih pristupa:

- Regulatorni pristup – primena pokazatelja likvidnosti i užeg pokazatelja likvidnosti;
- Interni pristup – primena Gap i racio analize, stres testiranja (analiza osetljivosti i scenario analiza) i simulacije.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti uspostavljen je sistem praćenja limita. Regulatorno definisani limiti likvidnosti, koje Banka poštuje odnose se na održavanje minimalnih pokazatelja likvidnosti u periodu od 1 dana, 3 dana i proseka za mesec dana. Prilikom definisanja limita izloženosti riziku

likvidnosti sagledava se više aspekata rizika likvidnosti, uzimajući u obzir ograničavajući negativan efekat na finansijski rezultat i kapital Banke, limitirajući valutnu i ročnu neusklađenost. Banka je definisala interne standarde za upravljanje rizikom likvidnosti, koji se odnose na limite gepova likvidnosti po ročnosti i valutama, strukturne limite likvidnosti, identifikaciju i kvantifikaciju ranih elemenata (indikatora) krize likvidnosti.

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja rizika likvidnosti na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke, kao i praćenje i monitoring realizacije mera.

U cilju održavanja rizika likvidnosti na prihvatljivom nivou za rizični profil, Banka primenjuje tehnike i mere ublažavanja rizika likvidnosti. Tehnike koje Banka primenjuje odnose se na održavanje dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti, odnosno utrživih likvidnih sredstava u značajnijim valutama, diversifikaciju izvora finansiranja prema ročnosti i valuti, smanjenje koncentracije izvora sredstava, a u cilju formiranja stabilne baze izvora sredstava, odnosno obezbeđenja dovoljnog nivoa likvidnih sredstava za ispunjavanje dospelih obaveza i finansiranje povećanja aktive.

Izveštavanje o riziku likvidnosti na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke na dnevnom, mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Sistem izveštavanja obuhvata: procenu i analizu izloženosti riziku likvidnosti, usklađenost sa internim i eksternim limitima, rezultate stres test analize i predlog mera.

2.3.5 Operativni rizik

U cilju minimiziranja nastanka događaja operativnog rizika Banka je uspostavila proces upravljanja koji obuhvata: identifikovanje događaja operativnog rizika, klasifikaciju događaja operativnog rizika prema nivou rizičnosti, analizu događaja operativnog rizika, praćenje događaja operativnog rizika, monitoring mera za ublažavanje operativnog rizika i sistem ranog otkrivanja događaja operativnog rizika.

Prilikom preuzimanja rizika operativnog rizika Banka se rukovodi sledećim načelima:

- poslovanje u skladu sa dobrim praksama za upravljanje operativnim rizikom;
- obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje operativnim rizikom;
- blagovremeno identifikovanje i kontinuirano praćenje događaja operativnog rizika, minimiziranje nastanka događaja operativnog rizika sprovođenjem mera za ublažavanje;
- merenje operativnog rizika primenom regulatornog pristupa (pokazatelj operativnog rizika) i interno pristupa (stres testiranje i samoprocena);
- merenje tekuće izloženosti operativnom riziku i procena izloženosti po osnovu uvođenja novih proizvoda i aktivnosti, ustupanja aktivnosti/usluga trećim licima (eksternalizacija) u cilju minimiziranja događaja operativnog rizika.

Odbor za upravljanje operativnim rizikom ima značajnu i primarnu ulogu u procesu upravljanja operativnim rizikom, u okviru svojih nadležnosti, u redovnom i vanrednim uslovima poslovanja.

Banka kontinuirano vrši ublažavanje operativnog rizika, što podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou kroz utvrđivanje mera za minimiziranje operativnog rizika koje podrazumeva:

- definisanje limita izloženosti;
- definisanje i primena mera za ublažavanje operativnih rizika;
- sistem fizičkih kontrola;
- Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja (BCP) i Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofe (DRP).

Praćenje i kontrola operativnog rizika podrazumeva praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja operativnog rizika na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke, kao i praćenje i monitoring realizacije mera.

Banka je uspostavila proces praćenja i izveštavanja o efektima realizacije primenjenih mera i tehnika ublažavanja operativnog rizika, kroz redovno izveštavanje nadležnih odbora i organa, kao i jasnu podelu odgovornosti, definisanje pravila o učestalosti i izveštavanju o sprovođenju usvojenih mera za smanjenje operativnog rizika.

Izveštavanje o operativnom riziku na nivou Banke obuhvata sistem eksternog i internog izveštavanja. Eksterno izveštavanje sprovodi se shodno zahtevima Narodne banke Srbije, a interno izveštavanje u skladu sa internim aktima Banke na mesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Sistem izveštavanja obuhvata pravovremeno izveštavanje o događajima operativnog rizika po vrstama događaja i linijama poslovanja, uzrocima i izvorima nastanka događaja, značajnosti događaja, trendu izloženosti, merama koje se nameravaju ili koje su preduzete u cilju ublažavanja i ograničavanja posledica događaja i aktivnostima koje je Banka poverila trećim licima. Takođe, izveštavanje obuhvata i rezultate stres test analize i predlog mera.

3 KAPITAL BANKE

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), akumuliranog gubitka i dobitka tekućeg izveštajnog perioda.

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2012. godine iznosi RSD 1,750,529 hilj. (31. decembar 2011. godine: RSD 1,750,529 hilj.).

Osnivač i jedini akcionar Banke je AKCIONARSKA KOMERCIJALNA BANKA – MOSKOVSKA BANKA iz Moskve, Ruska Federacija (u daljem tekstu "Matična banka" ili Moskovska banka, Moskva), sa učešćem od 100% u akcijskom kapitalu na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine.

U 2012. godini nije bilo promena u akcijskom kapitalu Banke.

Na dan 31. decembra 2012. godine, upisani i uplaćeni akcijski kapital Banke se sastoji od 3,501,057 komada običnih akcija (31. decembar 2011. godine: 3,501,057 komada običnih akcija), pojedinačne nominalne vrednosti od RSD 500.

Struktura Regulatornog kapitala (u 000 RSD)

Naziv pozicije	Iznos
KAPITAL	1,277,307
OSNOVNI KAPITAL	1,083,790
Nominalna vrednost uplaćenih akcija, osim preferencijalnih kumulativnih akcija	1,750,529
Gubici iz prethodnih godina	620,157
Dobit iz tekuće godine	10,109
Nematerijalna ulaganja	45,384
Regulatorna usklađivanja vrednosti	11,306
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke	11,306
DOPUNSKI KAPITAL	227,437
Subordinirane obaveze	227,437
ODBITNE STAVKE OD KAPITALA	33,919
od čega: umanjenje osnovnog kapitala	16,960
od čega: umanjenje dopunskog kapitala	16,960
Potrebna rezerva iz dobiti za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama banke u skladu sa tačkom 427. stav 1 odluke kojom se uređuje adekvatnost kapitala banke	33,919
UKUPAN OSNOVNI KAPITAL	1,066,830
UKUPAN DOPUNSKI KAPITAL	210,477

Strategijom upravljanja kapitalom Banke konkretizovano je i precizirano sprovođenje strateških ciljeva i smernica za planiranje kapitala i utvrđivanje vremenskog horizonta za njihovo ostvarenje s obzirom na uticaj makroekonomskih pokazatelja i promenu kretanja ekonomskog ciklusa na strateške planove, način na koji će Banka odgovoriti kapitalnim zahtevima u budućnosti, relevantna ograničenja na kapital kao i opšti plan za postupanje u nepredviđenim okolnostima.

Saglasno definisanim ciljanim vrednostima, Banka preduzima mere za njegovo ostvarenje i održavanje.

3.1 Adekvatnost kapitala

Banka izračunava pokazatelj adekvatnosti kapitala i kapitalne zahteve u skladu sa regulativnom Narodne banke Srbije koristeći Standardizovani pristup za kreditne i tržišne rizike i Pristup osnovnog indikatora za operativni rizik.

Regulatorno propisana minimalna vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala je 12%.

Pregled ukupnih kapitalnih zahteva prema izabranom pristupu (u 000 RSD)

Kapitalni zahtevi	Iznos
I Kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	421,620
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-
Izloženost prema bankama	17,040
Izloženost prema privrednim društvima	350,439
Izloženost prema fizičkim licima	41,629
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	6,663
Dospela nenaplaćena potraživanja	1,638
Ostale izloženosti	4,210
II Tržišni rizici (devizni rizik)	-
III Rizik izmirenja/ispоруke po osnovu neizmirenih transakcija	-
IV Operativni rizik (izračunat primenom osnovnog indikatora (BIA))	24,219
UKUPAN IZNOS KAPITALNIH ZAHTEVA (I+II+III+IV)	445,839
Pokazatelj adekvatnosti kapitala (minimum 12%)	34.38%

Banka ne obračunava kapitalni zahtev za devizni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom, s obzirom da je pokazatelj deviznog rizika niži od 2% i u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije ne postoji obaveza njegovog izdvajanja.

Banka nije izložena riziku riziku izmirenja/ispоруke po osnovu neizmirenih transakcija.

Rukovodstvo Banke kontinuirano prati pokazatelje adekvatnosti Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Narodna banka Srbije i dostavlja kvartalne izveštaje Narodnoj banci Srbije o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

3.2 Interna procena adekvatnosti kapitala (ICAAP)

Banka je uspostavila proces interne procene adekvatnosti kapitala (u daljem tekstu: ICAAP) u skladu sa svojim rizičnim profilom.

Primarni cilj ICAAP procesa u Banci je pravilna identifikacija i merenje rizika, odgovarajući nivo internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke, kao i aplikacija i dalji razvoj sistema za upravljanje rizicima. Određivanjem potencijala za pokriće rizika, Banka indirektno postavlja maksimalni nivo rizika koji je spremna da prihvati.

Okvir ICAAP procesa odražava Strategiju upravljanja rizicima, Strategiju upravljanja kapitalom i Plan upravljanja kapitalom i postavljene limite pri čemu ICAAP služi kao sveobuhvatni upravljački model.

ICAAP je uključen u sistem upravljanja rizicima i donošenja odluka u Banci i redovno se preispituje i prilagođava, a posebno kada je Banka izložena novim rizicima ili značajnim promenama.

Banka je uspostavila Strategiju upravljanja kapitalom koja ima za primarni cilj obezbeđenje i održavanje nivoa i strukture regulatornog i raspoloživog internog kapitala koja može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, politiku dividendi, kao i sve promene iznosa kapitala Banke na nivou odgovarajućem za stabilno poslovanje Banke. Sastavni deo Strategije upravljanja kapitalom je Plan upravljanja kapitalom.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi dokumentovan proces ICAAP-a koji odgovara obimu i složenosti aktivnosti Banke i u skladu je sa Strategijom upravljanja rizicima i pojedinačnim Politikama za upravljanje rizicima, kao i Strategijom i Planom upravljanja kapitalom.

Osnovna načela procesa ICAAP-a su:

- proces je zasnovan na procesu identifikacije i merenja, odnosno procene rizika,
- pružanje sveobuhvatne procene rizika, kao i praćenje značajnih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju,
- omogućavanje adekvatnog raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke,
- proces je uključen u sistem upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci,
- proces je predmet redovne analize, praćenja i provere.

Kroz ICAAP se procenjuje ukupan i pojedinačni interni kapitalni zahtevi po materijalno značajnim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju uz pretpostavku da je struktura regulatornog kapitala kvalitetno i kvantitativno jednaka raspoloživom internom kapitalu.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvata sledeće **faze**:

- Utvrđivanje materijalno značajnih rizika u skladu sa vrstom, obimom i složenošću poslovanja kojim se Banka bavi, kao i specifičnošću tržišta na kojima posluje.
- Obračunavanje internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike, odnosno ukupnog internog kapitalnog zahteva – Banka koristi metode propisane za obračun minimalnih kapitalnih zahteva, kao i interne pristupe merenju. Banka sprovodi stresno testiranje za sve materijalno značajne rizike i interni kapital, koji uključuje faktore rizika specifične za okruženje u kome Banka posluje. Rezultati stres testiranja uzimaju se u obzir pri proceni i održavanju internog kapitala na određenom nivou. Za uključivanje materijalno značajnih rizika u ICAAP Banka primenjuje sledeće metodologije za:
 - **Kreditni rizik** – prilagođeni standardizovani pristup sa primenom i stres testiranja.
 - **Operativni rizik** – pristup osnovnog indikatora uz iskazivanja efekata podcenjenosti/precenjenosti kroz primenu stres testiranja.
 - **Tržišni rizik (devizni rizik)** - prilagođeni standardizovani pristup za efekte uticaja promene deviznih kurseva primenom metode istorijske simulacije uz nivo poverenja od 95% sa primenom i stres testiranja.
 - **Kamatni rizik** – metod modifikovanog trajanja korigovan za konveksnost sa primenom i stres testiranja.
 - **Rizik likvidnosti** – kumulativni GAP po vremenskim korpama na bazi statičnog pristupa sa primenom i stres testiranja.
 - **Kreditno devizni rizik** – prilagođeni standardizovani pristup za efekte uticaja promene deviznih kurseva primenom metode istorijske simulacije uz nivo poverenja od 95% sa primenom i stres testiranja.

- **Rizik koncentracije** – prilagođeni standardizovani pristup za velike izloženosti sa primenom i stres testiranja.
- **Ostali materijalno značajni rizici** – primena odgovarajućeg procenta na iznos minimalnog kapitalnog zahteva obračunatog u skladu sa regulatornim zahtevima.
- poređenje sledećih elemenata:
 - kapitala obračunatog u skladu sa regulatornim zahtevima i iznosa raspoloživog internog kapitala,
 - minimalnih kapitalnih zahteva izračunatih u skladu sa regulatornim zahtevima i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike,
 - zbira minimalnih kapitalnih zahteva izračunatih u skladu sa regulatornim zahtevima i ukupnih internih kapitalnih zahteva – ukupan interni kapitalni zahtev se izračunava na bazi *building-block* pristup

ICAAP IZVEŠTAJ NA 31.12.2012

(u 000 RSD)

	Adekvatnost kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke	Adekvatnost kapitala u skladu sa procesom interne procene adekvatnosti kapitala	Razlike
(A)	Kapital	Raspoloživi interni kapital	
	1,277,307	1,277,307	0
(B)	Minimalni kapitalni zahtevi	Interni kapitalni zahtevi	
Kreditni rizik	421,620	417,202	-4,418
Tržišni rizici	0	1,974	1,974
Operativni rizik	24,219	24,219	0
Rizik koncentracije		27,965	
Kreditno-devizni rizik		44,492	
Kamatni rizik		4,778	
Rizik likvidnosti		147,176	
Ostali materijalno značajni rizici		4,458	
Efekti diversifikacije		0	
Ukupno	445,839	672,265	226,426
A/ (B*8,33) *100	34.38	22.81	-11.57

4 IZLOŽENOST RIZICIMA

4.1 Kreditni rizik i smanjenje vrednosti potraživanja

U analizi i proceni kreditnog rizika Banka koristi dva paralelna pristupa:

- Interni pristup - merenje nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana (interni sistem rejtinga), koja predstavlja osnovu za analizu portfolija, odobrenja plasmana, kao i u postupku obezvređenja plasmana i procene rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama u cilju rangiranja nivoa rizičnosti plasmana i iskazivanja realne vrednosti potraživanja.
- Regulatorni pristup – klasifikacija potraživanja dužnika u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije, koja zahteva klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procenu kreditnog rizika. U vezi sa tim, Banka vrši klasifikaciju potraživanja i obračun potrebnog nivoa rezerve za procenjene gubitke, koja predstavljaju određeni vid zaštite od mogućih negativnih posledica ukoliko se plasirana sredstva ne vrate o roku dospeća u punom iznosu.

Positivna razlika između obračunate rezerve za procenjene gubitke (na bazi regulatornog pristupa) s jedne strane, i ispravki vrednosti i rezervisanja za potencijalne gubitke (na bazi internog pristupa) s druge strane, daje potrebnu rezervu za procenjene gubitke, koja predstavljaju odbitnu stavku od kapitala.

Banka dospela nenaplaćena potraživanja definiše kao sva potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospeća (po osnovu glavnog duga, kamate i naknade, kao i intervencije po garancijama, avalima i ostalim oblicima jemstva, nedozvoljena prekoračenja na računima klijenata i ostale dospеле obaveze klijenata).

Izloženosti kod kojih je izvršena ispravka vrednosti predstavljaju izloženosti kod kojih se vrši procena naplativosti, odnosno kod kojih se vrši umanj enje za iznos očekivanog gubitka.

Banka ima jasno definisane kriterijume za procenjivanje i priznavanje kredita i potraživanja, kao i kriterijume za procenjivanje i priznavanje rezervisanja po osnovu potencijalnih obaveza, u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki, a poštujući zahteve Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) 39 i 37.

Obezvređenje plasmana (ispravka vrednosti) utvrđuje se na osnovu procene koji gotovinski tokovi neće biti realizovani, a predstavlja razliku između knjigovodstvene vrednosti i nadoknadivog iznosa (očekivanih novčanih tokova), diskontovanih po efektivnoj kamatnoj stopi.

Najznačajniji faktori koji se uzimaju u obzir prilikom procene obezvređenja plasmana su: postojanje kašnjenja u servisiranju glavnice plasmana ili dospelih kamata više od 90 dana, uočene slabosti u tokovima gotovine komitenata, postojanje pogoršanja kreditnog rejtinga, kao i nepoštovanje uslova definisanih ugovorom.

Na svaki izveštajni datum Banka procenjuje da li postoji objektivan dokaz umanj enja (obezvređenja) vrednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Gubici po osnovu obezvređenja se priznaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva i kada isti utiču na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Obračun ispravki vrednosti bilansne aktive

Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja kao pojedinačnu (na individualnom nivou) i grupnu procenu. Svi klijenti se grupišu na osnovu interno propisane metodologije.

Postupak procene obezvređenja se vrši na pojedinačnom nivou, kada postoje objektivni dokazi o postojanju obezvređenja plasmana, za svaki materijalno značajan plasman i na grupnom nivou, za materijalno manje značajne plasmane. Iznos obezvređenja se pojedinačno procenjuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova, utvrđene diskontovanjem očekivanih priliva po plasmanu, primenom poslednje ugovorene efektivne kamatne stope predmetnog plasmana.

Obezvređenje za materijalno manje značajne plasmane se procenjuje grupno za svaku grupu posebno, imajući u vidu njihove slične karakteristike u pogledu kreditnog rizika na osnovu statističke analize istorijskih obrazaca novčanih tokova tog dela portfolia.

Ukoliko se prilikom pojedinačne procene materijalno značajnih plasmana (na individualnom nivou) proceni da ne postoje objektivni dokazi o obezvređenju, predmetni plasman se procenjuje na nivou grupe.

Obezvređenje plasmana koje umanjuje vrednost plasmana, evidentira se na računu ispravke vrednosti u okviru bilansa stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Obračun rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama

Obračun rezervisanja Banka vrši na pojedinačnoj i grupnoj osnovi. Potencijalne obaveze kod kojih je visok stepen verovatnoće da će odliv sredstava nastati, pojedinačno se procenjuju, dok se ostale potencijalne obaveze procenjuju na grupnoj osnovi.

Procena rezervisanja na grupnoj osnovi vrši se na isti način kao u postupku u okviru bilansnih pozicija.

Rezervisanje se evidentira u okviru obaveza u bilansu stanja i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Pregled izloženosti kreditnom riziku po klasama aktive (u 000 RSD)

Klase (kategorije) izloženosti	Vrednost izloženosti RWA*	
	Ukupna	Prosečna
Izloženost prema državama i centralnim bankama	0	0
Izloženost prema bankama	141,996	11,833
Izloženost prema privrednim društvima	2,920,329	243,361
Izloženost prema fizičkim licima	346,905	28,909
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	55,529	4,627
Dospela nenaplaćena potraživanja	13,651	1,138
Ostale izloženosti	35,087	2,924
Ukupno	3,513,497	

*vrednost izloženosti kreditnim rizikom ponderisane aktive

Sektorska raspodela izloženosti po klasama aktive (u 000 RSD)

Klase (kategorije) izloženosti	Vrednost izloženosti RWA
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-
Sektor finansija i osiguranja	-
Izloženost prema bankama	141,996
Sektor finansija i osiguranja	141,996
Izloženost prema privrednim društvima	2,920,328
Sektor javnih preduzeća	275,564
Sektor finansija i osiguranja	454
Sektor privrednih društava	2,644,310
Izloženost prema fizičkim licima	346,905
Sektor privrednih društava	48,518
Sektor stanovništva	296,097
Sektor preduzetnika	2,290
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	55,529
Sektor privrednih društava	50,813
Sektor preduzetnika	4,717
Dospela nenaplaćena potraživanja	13,651
Sektor privrednih društava	13,198
Sektor stanovništva	453
Ostale izloženosti	35,087
Sektor privrednih društava	2
Sektor drugih kometenata	35,085
Ukupno	3,513,497

*Vrednost izloženosti po kategorijama potraživanja

Geografska raspodela izloženosti prema materijalno značajnim oblastima po klasama aktive (u 000 RSD)

Klase (kategorije) izloženosti	Vrednost izloženosti RWA
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-
Izloženost prema bankama	141,996
Republika Srbija	92
Evropa	49,627
Ruska Federacija	57,209
Ostalo	35,068
Izloženost prema privrednim društvima	2,920,328
Republika Srbija	2,920,328
Izloženost prema fizičkim licima	346,905
Republika Srbija	346,903
Ruska Federacija	2
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	55,529
Republika Srbija	55,529
Dospela nenaplaćena potraživanja	13,651

Republika Srbija	13,651
Ostale izloženosti	35,087
Republika Srbija	2
Ostalo	35,085
UKUPNO	3,513,497

**Vrednost izloženosti po kategorijama potraživanja*

Ročna raspodela svih izloženosti po klasama aktive (u 000 RSD)

Klase (kategorije) izloženosti	Vrednost izloženosti RWA
Izloženost prema državama i centralnim bankama	-
Izloženost prema bankama	141,996
do 3 meseca	141,996
Izloženost prema privrednim društvima	2,920,328
do 3 meseca	558,919
od 3 meseca do 6 meseci	323,299
od 6 meseci do 1 godine	299,152
preko 1 godine	1,738,959
Izloženost prema fizičkim licima	346,905
do 3 meseca	15,058
od 3 meseca do 6 meseci	9,746
od 6 meseci do 1 godine	17,918
preko 1 godine	304,183
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	55,529
do 3 meseca	2,331
od 3 meseca do 6 meseci	213
od 6 meseci do 1 godine	18,505
preko 1 godine	34,480
Dospela nenaplaćena potraživanja	13,651
od 6 meseci do 1 godine	13,252
preko 1 godine	399
Ostale izloženosti	35,087
do 3 meseca	35,087
UKUPNO	3,513,497

**Vrednost izloženosti po kategorijama potraživanja*

**Izvor: analitika SP obrazaca*

Promene ispravki vrednosti i rezervisanja (u 000 RSD)

	Dati krediti i depoziti	Potraživanja za kamate i naknade	Hartije od vrednosti	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	Ostali plasmani	Ostala sredstva	Vanbilansne izloženosti	Ukupno
Stanje 01.01.2012.	7,581	128	85	0	10	12	2,045	9,861
Povećanje	24,074	422	360	75	24		3,408	28,361
Smanjenje	8,687	131	351		14		1,779	10,962
Kursne razlike								
Otpisi								
Ostale promene	1						31	32
Stanje 31.12.2012.	22,966	419	94	75	21	12	3,705	27,292

*Napomena: Ispravke vrednosti osnovnih sredstava, nematerijalnih ulaganja i zaliha nisu uključene u promene ispravki vrednosti rezervisanja

Izvor: Napomene uz finansijske izveštaje

Izloženost prema kategorijama rizika i vrstama klijenata (u 000 RSD)

Klasifikacija	Privredna društva	Finansijske organizacije (sa bankama)	Stanovništvo (i preduzetnici)	Drugi komitenti	Ukupno
A	3,472,350	657,163	378,370	10	4,507,893
B	640,894	16,098	22,229		679,221
V	139,941		4,382		144,323
G	18,905		1,350		20,255
D	22,609		2,167		24,776
Ukupno	4,294,699	673,261	408,498	10	5,376,468

*Napomena: Ukupna izloženost kreditnom riziku, prema kategorijama rizika i po vrstama klijenata, iskazana je u Bruto iznosu (bruto knjigovodstvena vrednost)

Izvor: KA 5 obrazac

Pregled rezerve za procenjene gubitke i potrebne rezerve po vrstama klijenata (u 000 RSD)

	A	B	V	G	D	UKUPNO
Osnovica za obračun rezerve za procenjene gubitke	4,223,257	675,047	144,308	20,201	24,618	5,087,431
Obračunata rezerva	0	13,501	21,647	6,060	24,618	65,826
Ispravka vrednosti i rezervisanja	4,216	5,153	1,078	2,115	12,516	25,078
Potrebna rezerva za procenjene gubitke	0	8,406	20,630	4,088	12,102	45,226

Izvor: KA1 i KA2 obrasci

4.2 Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

Vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Vrste obezbeđenja potraživanja i instrumenti po tom osnovu, se utvrđuju u svakom konkretnom slučaju posebnom odredbom ugovora između Banke i podnosioca zahteva, a njihovo pribavljanje po zaključenom ugovoru i pre realizacije plasmana.

Banka posebno obraća pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala i pokrivenosti osiguranjem od nastanka osiguranog slučaja, koji se obavezno vrše pre zaključenja ugovora o plasmanu i u toku važenja ugovora.

Prihvatljiv odnos iznosa plasmana i vrednosti kolaterala određuje se prema procenjenoj vrednosti kolaterala koja se koriguje primenom definisanog procenta u zavisnosti od vrste kolaterala, čime se utvrđuje likvidaciona vrednost kolaterala koju Banka može naplatiti. Iznos i tip zahtevanog sredstva obezbeđenja zavisi od procenjenog kreditnog rizika svakog komitenta.

Oblik i visina zahtevanog kolaterala zavisi od rejtinga dužnika, vrsti i ročnosti plasmana. Banka zadržava pravo da isključivo prema svojim kriterijumima odlučuje o tome da li su ponuđeni instrumenti osiguranja zadovoljavajući, odnosno da li će ih prihvatiti za osiguranje potraživanja, s obzirom na njihovu vrednost, naplativnost i dokumentovanost. Tokom trajanja ugovornog odnosa banke i dužnika, Banka kontinuirano prati pravni status, kvalitet, realnu vrednost i brzinu utrživosti kolateralnog pokrića.

Opis osnovnih vrsta instrumenata kreditne zaštite

Banka koristi sledeće instrumente kreditne zaštite:

- Materijalne kreditne zaštite;
- Nematerijalne kreditne zaštite.

Od instrumenata materijalne kreditne zaštite Banka koristi finansijske instrumente primenom jednostavnog metoda u skladu sa propisima Narodne banke Srbije. Od finansijskih instrumenata Banka, kao podobna sredstva zaštite koristi:

- Gotovinu i gotovinske ekvivalente deponovane kod Banke, kao što su depoziti položeni kao sredstvo obezbeđenja;
- Hartije od vrednosti.

Kao oblik nematerijalne kreditne zaštite Banka koristi: garancije, druge oblike jemstva, kontragarancije i slično.

Osnovne vrste pružalaca kreditne zaštite

U slučaju korišćenja garancija kao sredstva kreditne zaštite, Banka koristi garancije izdate od strane:

- država,
- banaka,
- teritorijalne autonomije,
- ostalo.

Podaci o koncentraciji tržišnog ili kreditnog rizika u okviru primenjenih tehnika ublažavanja

Banka prati i upravljanja koncentracijom kreditnog i tržišnog rizika u delu velikih izloženosti, sagledavajući i izdavaoce podobnih sredstava obezbeđenja.

U cilju upravljanja rizikom koncentracije u okviru korišćenja tehnika ublažavanja kreditnog rizika:

- analizira se indirektna izloženost prema pružaocu kreditne zaštite, u okviru kreditnog procesa;
- Uspostavlja se sistem limita izloženosti.

Najveći deo podobnih sredstva nematerijalne kreditne zaštite čine безусловne garancije.

Banka kapitalni zahtev za kreditni rizik izračunava prema standardizovanom pristupu u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije kojom se uređuje adekvatnost kapitala.

Izloženosti* obezbeđene instrumentima kreditne zaštite po klasama aktive (u 000 RSD)

Izloženost kreditnom riziku	Iznos izloženosti obezbeđenih instrumentima materijalne kreditne zaštite	Iznos izloženosti obezbeđenih instrumentima nematerijalne kreditne zaštite
Izloženost prema državama i centralnim bankama	0	0
Izloženost prema bankama	181,949	0
Izloženost prema privrednim društvima	969,632	44,134
Izloženost prema fizičkim licima	22,986	0
Izloženosti obezbeđene hipotekama na nepokretnosti	137,114	0
Dospela nenaplaćena potraživanja	0	0
Ostale izloženosti	0	0
Ukupno	1,311,681	44,134

*bruto izloženost pre efekata ublažavanja po osnovu iznosa obezvređenja

*Izvor: analitika SP obrazaca

4.3 Rizik druge ugovorne strane

Banka nije izložena riziku druge ugovorne strane.

4.4 Tržišni rizici

Banka je izložena deviznom riziku. Ostalim tržišnim rizicima nije izložena, odnosno cenovnom, robnom i riziku opcije.

U strukturi valutne izloženosti dominantno mesto zauzima izloženost u valuti EUR, zatim USD kao i izloženost u valuti CHF. Interni faktori izloženosti deviznom riziku potiču iz valutne strukture kredita i depozita. Izloženost deviznom riziku se tokom 2012. godine kretala u okviru interno i eksterno definisanih limita a prosečan pokazatelj deviznog rizika je iznosio oko 2%.

Banka za kalkulaciju kapitalnog zahteva za devizni rizik koristi Standardizovani pristup definisan Odlukom o adekvatnosti kapitala.

4.5 Operativni rizik

Banka za kalkulaciju kapitalnog zahteva za operativni rizik koristi Osnovni pristup – BIA, definisan *Odlukom o adekvatnosti kapitala*. Uporedo sa navedenim pristupom, Banka primenjuje Standardizovani pristup za potrebe stres testiranja.

4.6 Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Banka je izložena:

- Riziku promene cena (*repricing risk*), koji proizilazi iz neuslađenosti pozicija aktive i pasive prema preostalom dospeću (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom) i ponovnog određivanja cena (za pozicije sa promenljivom kamatnom stopom);
- Riziku promene oblika krive prinosa (*yield curve risk*);
- Baznom riziku, usled promene različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovno određivanja cena;
- Riziku opcija, kome može biti izložena zbog ugovornih odredbi u vezi s kamatno osetljivim pozicijama, kao i ugrađenim opcijama o minimumima i maksimumima kamatnih stopa.

Banka meri izloženost kamatnom riziku na osnovu GAP i racio analize (*Repricing Gap Analysis*), kamatnog šoka na pozicija bankarske knjige po materijalno značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, kao i i stres testovima i simulacijama minimalno na kvartalnom nivou.

Za potrebe izrade kamatnog GAP-a pozicija bankarske knjige raspoređuju se po vremenskim korpama definisane od strane Bezelskog komiteta na sledeći način:

- pozicije sa ugovorenim fiksnom kamatnom stopom se raspoređuju prema periodu dospeća,
- pozicije sa ugovorenim tržišno promenljivom kamatnom stopom se razvrstavaju prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope (*repricing*) ukoliko je taj period kraći od roka dospeća,
- pozicije kod kojih nije poznat ili se ne može sa sigurnošću utvrditi rok do dospeća, odnosno do promene kamatne stope (npr. tekući računi) raspoređuju se prvu vremensku korpu dospeća,
- pozicije dospelih i nenaplaćenih potraživanja se isključuju iz analize.

Banka redovno sprovodi stres testiranje kamatnog rizika, kojim procenjuje procene uticaja promene ključnih faktora na kamatni rizik Banke. U modeliranju scenarija, procenjuje se uticaj efekata promene kamatnih stopa na veličinu prinosa i ekonomske vrednost kapitala po materijalno značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

Banka je limitirala uticaj na ekonomsku vrednost kapitala na 20% i interno razvila sopstveni model za obračun kapitalnog zahteva za kamatni rizik.

4.7 Izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi

Banka nije izložena riziku po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi.

5 ODNOS MATICNOG DRUSTVA I PODREDENIH DRUSTAVA (KONSOLIDACIJA)

Banka ne sastavlja konsolidovane izveštaje. Isti se sastavljaju u matičnoj banci u Moskvi za potrebe konsolidacije.